

Aloite 12.8.2025 Vanhus- ja vammaisneuvosto/ Kylätalkkari hanke

Vanhus ja vammaisneuvosto 22.05.2025 § 5

Vanhus- ja vammaisneuvosto keskustelee kylätalkkaritoiminnasta. Tämän hetkinen tilanne tuodaan kokoukseen puheenjohtajan toimesta.

Esittelijä puheenjohtaja

Päätösehdotus Vanhus- ja vammaisneuvosto merkitsee tiedoksi saadun selvityksen ja antaa tiedoksi tulevalle neuvostolle..

Päätös Päätösehdotuksen mukaisesti.

Helena Repo esitteli toimintaa ja molemmat kylätalkkarit esittäytyivät sekä kertoivat työstään ja sen tarpeellisuudesta. Toiminnalle on suuri kysyntä ja toiveissa olisi, että työsuhteista tulisi pysyvät.

Vanhus ja vammaisneuvosto 12.08.2025 § 12

Kylätalkkari toiminta on edelleen ajankohtainen ja tarpeellinen koko kunnan alueella. Palaute on ollut positiivista ja sen palveluille on kysyntää enemmän kuin mitä ehtii toteuttamaan. Toiveen on, että joka kylällä olisi oma talkkari jolloin pitkät välimatkat jäisivät pois ja aika olisi käytettävissä palveluille. Palvelu edistäisi vanhusten hyvinvointia ja pidempi aikaista asumista kotona.

Esittelijä puheenjohtaja

Päätösehdotus Vanhus- ja vammaisneuvosto esittää kunnanhallitukselle, että se selvittäisi toimien vakinaistamista ja laajentamista niin, että joka kylällä olisi oma kylätalkkari.

Päätös Päätösehdotuksen mukaisesti seuraavin lisäyksin

1. kunnanhallitus selvittäisi osa-aikaisten talkkareiden palkkaamisen jo olevien lisäksi
2. lisäksi kunnanhallitus selvittäisi ”Digi-talkkarin” toimen perustamista tukemaan vanhusten tietoteknistä osaamista

Kunnanhallitus 26.08.2025 § 243

Vaikuttamistoimielimistä säädetään kuntalain 26 - 28 §:ssä. Hallintosäännön 12 §:n mukaan ne ovat edustamansa väestöryhmän vaikuttamis- ja kuulemiskanavia. Ne eivät ole kuntalain 30 §:ssä tarkoitettuja kunnan toimielimiä, eivätkä siten kunnan viranomaisia. Vaikuttamistoimielimille ei voida hallintosäännöllä antaa toimivaltaa

tehdä hallintopäätöksiä. Ne osallistuvat päätöksentekoon aloitteilla ja lausunnoilla.

Valmistelijan päätösehdotus

(hall. joht.)

Kunnanhallitus merkitsee vanhus- ja vammaisneuvoston aloitteen tiedoksi ja lähettää sen edelleen hallintopalveluihin valmisteltavaksi 25.11.2025 mennessä.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Pekka Iivari
Päätösehdotus	Valmistelijan päätösehdotuksen mukaan.
Päätös	Päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus 02.12.2025 § 367

Vanhus- ja vammaisneuvoston aloite on käsitelty ja valmisteltu hallintojohtajan, sivistysjohtajan ja kirjastonhoitajan yhteistyössä.

Siikalatvan kunnan työllisyyspalveluiden toimintasuunnitelma 2026 sisältää kylätalkkaritoiminnan jatkumisen nykyisessä laajuudessa. Aloitteessa esitettyä vanhusten tietoteknisten taitojen kehittämistä on tarkoitus edistää erillisen hankkeen avulla pohjautuen kunnassa todettuihin tarpeisiin ja selvityksiin.

Digi- ja väestötietoviraston (DVV) selvityksen mukaan digitaaliset taidot jakautuvat yli 70-vuotiaiden keskuudessa epätasaisesti. Korkeasti koulutetuista yli 80 prosenttia käyttää sähköistä asiointia itse. Perusasteen koulutetuilla luku on vain 36 prosenttia ja keskiasteen koulutuksen saaneilla 49 prosenttia.

DVV:n selvityksen mukaan Suomessa tavoitellaan sähköisen viranomaisasiointin ensisijaisuutta. Jotta tavoitteeseen päästäisiin, tarvitaan parempia mahdollisuuksia perusdigitaalisten oppimiseen ja ylläpitämiseen. Tällä hetkellä Siikalatvan kunnan kirjastot tukevat perustaitojen oppimista. Myös kansalaisopisto mahdollistaa digitaalisten oppimisen eri ikäisille.

DVV:n selvityksen perusteella moni iäkäs kertoo haluavansa oppia digitaalisia taitoja, mutta digiin liittyvä sanasto on vierasta, laitteiden valinta vaikeaa ja luottamus omaan oppimiseen horjuu. Usein käy myös niin, että kun oppimisessa on päässyt alkuun, sovellukset muuttuvat.

Tällä hetkellä ns. digituki ei tavoita kaikkia. Tuen saatavuus vaihtelee alueellisesti, ja merkittävä määrä vanhuksia - kuten myös nuorempia - jää digitaalisen asiointin ulkopuolelle. Moni iäkäs antaa esimerkiksi sähköisen tunnistautumisen välineensä muille, jotta saa asiansa hoidettua.

Valtiovarainministeriön mukaan digitukea on kyllä tarjolla, mutta tuen järjestämiseen ja erityisesti koordinaatioon tarvitaan selkeyttä. Tarvitaan myös toimija, joka kantaa kokonaisuudesta vastuun.

On tärkeää tarkastella ja kehittää myös ikääntyneille tarjottavaa digitaitojen koulutusta ja opastusta.

Hallintojohtaja ja sivistysjohtaja pitävät tärkeänä, että kuntien sivistyspalvelut ottavat kuntalaisia palvelevan erityisvastuun paikallisesta digituen koordinoinnista ja kehittämisestä. Tällöin muun muassa kirjastoissa annettavaa digitukea voidaan vahvistaa esimerkiksi palvelualueiden yhteisten hankeiden kautta.

Valmistelijan päätösehdotus

(hall. joht.)

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle päätettäväksi seuraavaa:

- kylätalkkaritoimintaa jatkuu nykyisessä laajuudessa vuonna 2026,
- sivistyspalvelut vastaa kunnan digituen koordinoinnista ja kehittämisestä,
- perustetaan vanhusten tietoteknisiä taitojen kehittämiseen tähtäävä hanke kunnan hyvinvointipalveluissa vuonna 2026 ja
- kunnanvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Pekka Iivari

Päätösehdotus

Valmistelijan päätösehdotuksen mukaan.

Käsittely:

Keskustelun päätyttyä esittelijä antoi muutetun päätösehdotuksen: Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle päätettäväksi seuraavaa:

- selvitetään vaihtoehdot laajentaa kylätalkkaritoimintaa neljässä (4) pitäjässä. Selvityksen tavoiteaikataulu on 30.3.2026.
- sivistyspalvelut vastaa kunnan digituen koordinoinnista ja kehittämisestä,
- perustetaan vanhusten tietoteknisiä taitojen kehittämiseen tähtäävä hanke kunnan hyvinvointipalveluissa vuonna 2026 ja
- kunnanvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Muutetun päätösehdotuksen mukaisesti.

Louet oli läsnä kokouksessa asian käsittelyn aikana klo 16.14-16.21. Haapalahti poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 16.27.

Kunnanvaltuusto 10.12.2025 § 126

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle päätettäväksi seuraavaa:

- selvitetään vaihtoehdot laajentaa kylätalkkaritoimintaa neljässä (4) pitäjässä. Selvityksen tavoiteaikataulu on 30.3.2026.
- sivistyspalvelut vastaa kunnan digituen koordinoinnista ja kehittämisestä,
- perustetaan vanhusten tietoteknisiä taitojen kehittämiseen tähtäävä hanke kunnan hyvinvointipalveluissa vuonna 2026 ja
- kunnanvaltuusto toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Päätösehdotuksen mukaisesti.

Laaditun selvityksen tarkoituksena kartoitettiin Siikalatvan kunnassa toimivien yhdistysten kiinnostusta, mahdollisuuksia ja resursseja palkata esimerkiksi kylätalkkari.

Tällä hetkellä Siikalatvan kunnan kylätalkkaritoiminnan asiakkaina/kohderyhmänä ovat ikäihmiset tai esim. liikuntarajoitteiset tai sellaiset, jotka eivät lähtökohtaisesti saa muilta apua ja tukea (esimerkiksi sukulaiset asuvat kaukana). Kylätalkkaritoiminta tarkoittaa pienimuotoisia arjen tehtäviä, jotka tukevat asiakasta kotona asumisessa. Kyseessä voi olla esimerkiksi polttopuunkanto, portaiden puhdistus/lumen luonti, kulkuväylän hiekoitus ja television käytön opastus. Kohderyhmään kuuluvat voivat tarvita myös tietoteknistä apua laitteiden ja ohjelmien käytössä.

Yhdistyksille lähetettiin sähköinen kysely. Kysymyksillä kartoitettiin yhdistyksen näkemystä vanhusten tai liikuntarajoitteisten arkea tukeville palveluille pitäjässä sekä sitä, kuinka usein palveluille olisi tarvetta. Sen lisäksi kyselyssä pyrittiin kartoittamaan yhdistysten resursseja palveluiden järjestämiseen, yhdistyksen vastuuhenkilöiden osaamista ja yhdistyksen kiinnostusta kylätalkkaritoiminnan järjestämiseen / kylätalkkarin palkkaamiseen. Vastauksia saapui yhteensä 15 kappaletta.

Vastanneista yhdistyksistä kaksi (2) kertoi olevansa kohtuullisen kiinnostunut kylätalkkarin palkkaamisesta.

Yhteenveto raportista liitteenä.

Valmistelijan päätösehdotus

(hall. joht.)

Kunnanhallitus päättää

- että valmistelua jatketaan vaihtoehto 2:n (palvelusetelimalli) mukaisesti,
- evästää viranhaltijoita vaihtoehto 2:n jatkovalmistelussa ja
- viedä raportin kunnanvaltuustolle tiedoksi.

Esittelijä Kunnanjohtaja Pekka Iivari

Päätösehdotus Valmistelijan päätösehdotuksen mukaan.

Päätös Päätösehdotuksen mukaisesti.